

Vorsttrek langs de kust

Krakende records en 'Thee met een tik'

Het is zondagochtend 7 februari 2021, 07:00 uur als ik de voordeur opentrek en een ijskoude noordoostelijke windkracht acht er direct voor zorgt dat mijn hal binnen twee seconden bedekt is met een laagje sneeuw. Onze weermannen en vrouwen prevelen al een week iets over 'De Russische beer is los' en professioneel warmwaterschaatser Erben Wennemars zit al drie dagen non-stop bij verschillende talkshows huilend te stotteren over de 'Tocht der Tochten'. Afgelopen nacht heeft die Russische beer Nederland dan eindelijk bereikt en het hele land is piepend en krakend tot stilstand gekomen. Er ligt een berg sneeuw, het is ijskoud en het stormt. 'Code Rood' heeft het land in zijn greep. Ideale omstandigheden om vorsttrek van vogels waar te nemen dus. Ik graaf mijn fiets uit en begin met tranende ogen aan mijn eigen 'Tocht der Tochten'.

Jesse Zwart in een [POOLLANDSCHAP](#) bij Parnassia. Foto: Lars Buckx

Een kwartier later en ongeveer een kilometer verder staat Lars me op te wachten. Ik herken hem alleen nog aan zijn witte mountainbike en staalblauwe ogen. Hij heeft een soort bivakmuts op en is, omdat hij traditiegetrouw een paar minuten op mij heeft moeten

wachten, al bedekt met een dun laagje sneeuw. 'Moguh, gozer. Dit gaat vet worden!' roept hij naar me, terwijl hij op zijn fiets stapt en meteen weer op z'n smoel gaat. 'Pas op, het kan glad zijn' roep ik naar hem terwijl ik zelf ook amper overeind kan blijven.

Parnassia, Kennemerduinen zondag 7 februari 2021

Alle kopgegevens | Alle details

Telperiode: 08:45 - 13:45

Type telling: alle soorten

Weer (eerste periode): wind ONOS, bewolking 8/8, neerslag sneeuw, temperatuur -3 °C, 10cm sneeuw

Tellers (eerste periode): Lars Buckx en Jesse Zwart

	Z	N		Z	N		Z	N
Brandgans	3	-	Kievit	8645	-	Zwarte Kraai	4	-
gans spec.	200	-	Goudplevier	147	-	Boomleeuwerik	38	-
Grauwe Gans	12	-	Wulp	1	-	Veldleeuwerik *	778	-
Kolgans	436	-	Bonte Strandloper	1	-	Spreeuw	19367	-
Kleine Zwaan	3	-	Houtsnip	2	-	Merel	2	-
Bergeend	5	-	Bokje	5	-	Kramsvogel	2719	-
Smient	25	-	Watersnip	324	-	Koperwiek	1878	-
Wilde Eend	1	-	Witgat	6	-	Zanglijster	17	-
eend spec.	50	-	Tureluur	1	-	Heggenmus	1	-
Pijlstaart	29	-	Kokmeeuw	255	-	Grote Gele Kwikstaart	1	-
Wintertaling	58	-	Stormmeeuw	768	-	Graspieper	4145	-
Grote Zaagbek *	3	-	Zilvermeeuw	4	-	Waterpleper	5	-
Aalscholver	16	-	Kleine Mantelmeeuw *	-	1	Vink	10	-
Blauwe Klekdief *	-	1	Houtduif	2	-	Kneu	1	-
Buizerd	1	-	Ekster	4	-	Rietgors	7	-

Totaal: 39982 exemplaren, 45 soorten, 5:00 uren

Opmerking: Het was een uitdaging om op de fiets de telpost te bereiken, met sneeuwduinen tot kniehoogte. Uiteindelijk leuke trek, beter dan verwacht met die harde wind. Kieviten en andere steltlopers erg hoog en waarschijnlijk nog veel gemist. Dagrecord van Bokje (was 1 op meerdere data) en Kievit (was 2.663 op 9 augustus 2004). 3e dag voor Goudplevier en Watersnip.

We ploeteren tergend langzaam richting 'Telpost Parnassia' in de Kennemerduinen bij Bloemendaal aan Zee. Normaliter een stukje waar we ongeveer twintig minuten over doen en als we merken dat het goed vliegt zelfs nog iets minder. Vandaag doen we er meer dan een uur over. Ondanks windkracht acht in de rug is het extreem lastig fietsen. Op sommige plekken liggen sneeuwduinen, die tot heuphoogte komen. De ene keer zien we ze op tijd en kunnen we afstappen om vervolgens als volleurde veldrijders met de fiets boven het hoofd door zo'n sneeuwduin heen te rennen. De andere keer zien we ze pas als we er met volle vaart in fietsen en halverwege al sneeuw happend tot stilstand komen. Ondertussen vliegt het al behoorlijk. We zien grote groepen Kieviten overkomen en horen de hele tijd Koperwieken, Kramsvogels en Graspiepers. Om 08:30 beklimmen we het duin van de telpost en kunnen we eindelijk aan onze telling beginnen. Het zicht varieert van 50 meter tijdens hevige rukwinden

en sneeuwstormen tot ongeveer 200 meter als het tijdelijk iets minder hard waait. Terwijl we ons zo goed en kwaad als het gaat installeren horen we de eerste Watersnippen al overvliegen en zien we dat groepen Spreeuwen en lijsters de luwte van het buitenduin gebruiken om te vluchten voor de kou en de sneeuw.

Terwijl op grote hoogte groepen Kieviten tot 400 exemplaren overvliegen, duwt Lars twee tikkers in mijn handen. 'Tik jij de Kopers en de Graspiepers?' zegt hij. Continu passeren grote groepen Spreeuwen en gemengde groepen lijsters, terwijl af en toe een clubje Veldleeuweriken langs vliegt. In de eerste twee uur vliegen er bijna 9000 Kieviten over en ook de Watersnippen vliegen in kleine groepjes langs. Op de weg onderaan het duin komt heel af en toe een auto tergend langzaam voorbij gegleden, meestal met wat stomverbaasd kijkende inzittenden achter de raampjes. Waarschijnlijk vragen ze zich af wat twee ogenschijnlijk gezonde gasten

BOKJE Foto: Lars Buckx

in een sneeuwstorm op de top van een duin staan te doen. We nemen niet eens de moeite om het uit te leggen. Het vliegt.

Een prachtige man Blauwe Kiekendief jaagt laag over de duintoppen en tussen de Watersnippen vliegt het eerste Bokje dat we vandaag zien, niet kort daarna gevolgd door nummer twee van de dag. Als de duinwachter vanuit zijn warme jeep via de geluidsspeaker op het dak vraagt of we nog iets hebben gezien, kunnen we ons nauwelijks verstaanbaar maken door de spijkerharde wind. Tijdens de poging tot het voeren van een gesprek vliegt er een groep van 200 Kramsvogels tussen ons door en schiet een Houtsnip langs. Het snippenfeest is nu compleet!

Juist die snippen hebben het zwaar tijdens een strenge vorstperiode, waarin de grond bevriest en vaak bedekt is met sneeuw. Ze zoeken hun voedsel door met hun snavel in de grond te poeren en dat is lastig nu. Tijdens vorstperiodes zul je ze daarom vaker dan normaal aantreffen op plekken waar ze normaal niet zitten. Langs slootjes en kanalen die niet zijn dichtgevroren of in stadsparkjes waar nog iets te vinden is. Ze vertrouwen nog steeds volledig op hun camouflagekleed en zijn vaak meer gefocust op het vinden van voldoende voedsel. Belangrijk blijft natuurlijk wel dat je tijdens je zoektocht de vogels niet

opjaagt, hierdoor verbruiken ze onnodige energie die ze juist nu hard nodig hebben om te overleven.

Rond 12:00 staat de teller op ongeveer 35.000 vogels en vliegt het derde Bokje van de dag langs. We realiseren ons opeens dat we meerdere telpostrecords hebben gebroken. Het aantal Kieviten op één dag is meer dan verdrievoudigd en ook het aantal Bokjes is een dagrecord. Inmiddels beginnen onze vingers te tintelen en hangen er kleine ijspegeltjes in mijn baard en aan onze wimpers. We besluiten dat het tijd is voor de gisteravond verzonnen traditie 'Thee met een tik'. De thee zijn we vergeten dus 'De Tik' blijft over. In het voorvak van mijn tas zit een heerlijke fles Japanse whisky en we nemen allebei een slok. Zo vier je een goede dag met vorsttrek op de telpost!

Langzaam beginnen de hoeveelheden vogels af te nemen. We zien nog wat groepen eenden en ook enkele Goudplevieren passeren. De grootste hoeveelheid vogels lijkt inmiddels echter voorbij gevlogen te zijn. Drie Kleine Zwanen, die prachtig oplichten door het reflecterende sneeuwdek passeren nog wel, evenals een groepje Grote Zaagbekken. Bokje vier en vijf worden gevierd met wederom een dopje whisky en rond 14:00 besluiten we dat het genoeg is geweest. We hebben ruim 5 uur op een ijskoude duintop gestaan en prachtige sneeuwtrek gezien.

Gloeiend van de kou, uiteraard niet van de whisky, lopen we door kniehoge sneeuw van het duin af en graven onze fietsen uit. De tocht tegen de wind in duurt lang en is steenkoud, maar we hebben de buit binnen. Een fantastische dag met sneeuwtrek, misschien wel het allergaafste fenomeen op het gebied van vogeltrek!

■ Jesse Zwart